

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΜΟΣΧΑΣ ΣΤΗ Β' ΔΙΕΘΝΗ ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΑΘΗΝΩΝ ΜΕ ΘΕΜΑ «ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΠΛΟΥΡΑΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΗ ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ»

Στις 30 Οκτωβρίου 2017 ο Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνας, Πρόεδρος του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων του Πατριαρχείου Μόσχας, παρουσίασε την ομιλία του στη Β' Διεθνή Διάσκεψη με θέμα «Θρησκευτικός και Πολιτιστικός Πλουραλισμός και Ειρηνική Συνύπαρξη στη Μέση Ανατολή».

Μακαριώτατοι,

Σεβασμιώτατοι,
Εξοχώτατοι,
Αξιότιμοι σύνεδροι,

Θα ήθελα να Σᾶς χαιρετίσω εκ μέρους του Αγιωτάτου Πατριάρχη Μόσχας και Πασῶν των Ρωσσιῶν κ.κ. Κυρίλλου. Συγκεντρωθήκαμε σήμερα στην Β' Διάσκεψη των Αθηνῶν, η οποία είναι αφιερωμένη στην κατάσταση των θρησκευτικῶν κοινοτήτων στη Μέση Ανατολή. Αξίζουσαν πολλά εὐσημα στο Ὑπουργεῖο Εξωτερικῶν της Ελλάδος για την πρόθεσή του να συνεχίσει να προάγει αὐτό το αντιπροσωπευτικό φόρουμ, με το οποίο δίδεται ἡ ευκαιρία ανταλλαγῆς ἀπόψεων σχετικά με τις λύσεις για την ἀνθρωπιστική κρίση, ἡ οποία ἔχει ἐδραιωθεῖ στην περιοχή της Μέσης Ανατολῆς. Ἡ Ελλάδα ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τα λίγα κράτη του κόσμου, το οποίο σε τόσο υψηλό ἐπίπεδο συντελεῖ στη διαφύλαξη της πλούσιας θρησκευτικῆς καὶ πολιτιστικῆς κληρονομιάς στη Μέση Ανατολή.

Προ διετίας συζητήσαμε ἐδῶ τις τραγικῆς ἐπιπτώσεις της λεγόμενης ἀραβικῆς ἀνοιξης για τις θρησκευτικῆς κοινότητες. Ἡ πλέον εὐάλωτη καὶ διωκόμενη ἀπὸ τους ἐξτρεμιστές θρησκευτικὴ ομάδα εἶναι οἱ χριστιανοί. Οἱ ἴδιοι κανέναν δὲν ἀπειλοῦν καὶ ὅμως υφίστανται διώξεις. Τους σκοτώνουν καὶ τους κυνηγοῦν μόνο καὶ μόνο ἐπειδὴ εἶναι χριστιανοί. Οἱ διώξεις δὲν εἶναι κάτι καινοφανές για την Ἐκκλησία του Χριστοῦ, διότι στο διάβα των αἰῶνων οἱ χριστιανοί υπέφεραν ἀναιτίως σε διάφορες περιοχές. Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός ἔλεγε ἐπανειλημμένως ὅτι οἱ χριστιανοί θα διώκονται καὶ θα κυνηγοῦνται ἀνά τον κόσμο. «Καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἶμι ἐκ τοῦ κόσμου» (Ἰω. 17:14).

Ἡ χριστιανικὴ παρουσία στην περιοχή της Μέσης Ανατολῆς καὶ της Βορείου Ἀφρικῆς εἶναι προϋπόθεση ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ για την εἰρηνικὴ καὶ ἀρμονικὴ συνύπαρξη εκπροσώπων διαφόρων θρησκειῶν καὶ ἐθνοτήτων. Στη Μέση Ανατολή εὐρίσκεται ἡ κοιτίδα του χριστιανισμοῦ, καὶ εἶναι ἀνεκτίμητη ἡ συνεισφορά των χριστιανῶν στη διαμόρφωση του πλούσιου πολιτιστικοῦ καὶ ἐθνικοῦ μωσαϊκοῦ της περιοχῆς. Ἡ ἀπώλεια ἀπὸ τη Μέση Ανατολή των χριστιανικῶν καταβολῶν της θα οδηγήσει ἀναπόφευκτα στις ἀπρόβλεπτες καὶ θλιβερῆς συνέπειες.

Τον τελευταῖο καιρὸ οἱ ἐξτρεμιστές καὶ οἱ τρομοκράτες υποχωροῦν καὶ εγκαταλείπουν τις θέσεις

τους. Στη Συρία, χάρις στις αποτελεσματικές ενέργειες του Ρωσικού στρατού, αυτή τη στιγμή αυτοί έχουν σχεδόν ηττηθεί κατά κράτος. Δημιουργούνται ζώνες αποκλιμάκωσης, παρουσιάζονται οι συνθήκες τόσο για την επάνοδο των αμάχων, όσο και για την αποκατάσταση υποδομών και την αποστολή βοήθειας.

Σήμερα, εμείς, οι θρησκευτικοί και πολιτικοί ηγέτες, οι εκπρόσωποι της κοινότητας των εμπειρογνομώνων, οφείλουμε από κοινού να σκεφθούμε τι μπορούμε να κάνουμε για την επάνοδο των χριστιανών στις εστίες τους.

Κατ' αρχάς είναι απαραίτητο να αποκατασταθούν οι Ιεροί Ναοί και οι Μονές. Ο Ναός είναι το κέντρο της προσευχητικής και κοινωνικής ζωής του χριστιανού. Όπως απέδειξαν τα πολλαπλά παραδείγματα στη Συρία και το Ιράκ, η αποφασιστικότητα των χριστιανών να παραμείνουν στη γη των προγόνων τους, εξαρτάται άμεσα από την ύπαρξη έν λειτουργία Ιερού Ναού.

Είναι χαροποιό το γεγονός, ότι στην αρχαία πόλη Μασλούλα της Συρίας σε πλήρη εξέλιξη ευρίσκονται τώρα οι εργασίες αποκατάστασης και ορισμένοι Ναοί είναι πλέον έτοιμοι να λειτουργήσουν. Οι άνθρωποι επανέρχονται στο Χαλέπι και τη Χομς, όπου, με τη συνδρομή των Ρώσων στρατιωτών, επιτεύχθηκε η διάσωση μέρους των Ι. Ναών και άρχισε η αποκατάστασή των. Δυστυχώς είναι αδύνατη η αποκατάσταση πολλών Ι. Ναών στην πρωταρχική τους μορφή, λόγω του ότι εκλάπησαν από τους τρομοκράτες κειμήλια μοναδικής πολιτιστικής αξίας. Έν τούτοις, το βασικό είναι ότι μετά την αποκατάστασή του ο Ι. Ναός ξαναοίγει τις πόρτες του για τέλεση θείων ακολουθιών και οι χριστιανοί πρόσφυγες έχουν τη δυνατότητα να επανέλθουν στα σπίτια τους.

Δυστυχώς δεν έχουν όλοι οι πρόφυγες πού να επιστρέψουν, διότι πολλών οι οικίες είναι είτε κατεστραμμένες, είτε λεηλατημένες ή κατοικημένες από άλλους. Αυτή η πρακτική είναι ευρύτερα διαδεδομένη ιδιαίτερα στην Ιρακινή επαρχία της Νινευή, με αποτέλεσμα το ποσοστό των χριστιανών προσφύγων από το Ιράκ να έχει σημαντικά αυξηθεί, σε αντιδιαστολή προς τη Συρία.

Συνεπώς σπουδαιώτατο καθήκον για τη διαφύλαξη του χριστιανισμού στη Μέση Ανατολή είναι επίσης και η αποκατάσταση των οικιών και των υποδομών. Ο πληθυσμός θα μπορέσει να επανέλθει μόνον όταν τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να πηγαίνουν στα σχολεία και επαναλειτουργήσουν πλήρως τα νοσοκομεία. Είναι άκρως σημαντικό τώρα, να υποστηρίξουν τα ισχυρότερα κράτη τις εξασθενημένες από τον πόλεμο χώρες.

Συμβαίνει συχνά ότι στα υφιστάμενα προγράμματα υποστήριξης τα συμφέροντα των χριστιανών θίγονται, είτε δεν λαμβάνονται καθόλου υπόψη. Είναι ανάγκη να εξασφαλισθεί ο έλεγχος για την τήρηση των δικαιωμάτων των θρησκευτικών μειονοτήτων στη Μέση Ανατολή, οι οποίες οφείλουν να αισθάνονται την αλληλεγγύη από την πλευρά των κρατών-προστατών του διεθνούς δικαίου.

Το αύριο αρχίζει ήδη από σήμερα και δεν πρέπει να λησμονούμε την πρόληψη του εξτρεμισμού, ο οποίος τα τελευταία χρόνια εμφυτευόταν δραστήρια μεταξύ των πληθυσμών της Μέσης Ανατολής. Οι θρησκευτικοί και οι πολιτικοί παράγοντες σε όλο τον κόσμο οφείλουν να ενώσουν τις προσπάθειές τους προκειμένου να στηρίξουν τη θρησκευτική παιδεία και την επεξεργασία ενός αποτελεσματικού αντιδότου στον εξτρεμισμό. Σε αυτή την προσπάθεια είναι απαραίτητη η συνεργασία με τους εκπροσώπους των υπηρεσιών άμυνας και δημοσίας τάξεως, διότι τα σωφρονιστήρια αποτελούν περιβάλλον, το οποίο θρέφει την προπαγάνδα του εξτρεμισμού. Η εμπειρία του Ιράκ το απέδειξε ολοφάνερα: οι αποφυλακισμένοι εξτρεμιστές αποτέλεσαν τη βάση για το σχηματισμό το 2005 του «προδρόμου» του ISIS, δηλαδή του λεγομένου Ισλαμικού Κράτους του Ιράκ.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας έχει αποκτήσει πλούσια πείρα υποστήριξης των δεινοπαθούντων

στη Μέση Ανατολή.

Μετά τη συνάντηση του Πάπα της Ρώμης Φραγκίσκου και του Αγιωτάτου Πατριάρχη Κυρίλλου από κοινού με τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία ενεργοποιήθηκαν μια σειρά από ανθρωπιστικά προγράμματα υποστήριξης των διωκομένων χριστιανών. Αυτά τα προγράμματα υλοποιούνται επιτυχώς και προοδεύουν. Ειδικότερα δε, αυτή τη στιγμή ευρίσκονται σε εξέλιξη οι εργασίες για να καταρτισθεί ο κατάλογος των κατεστραμμένων Ι. Ναών της Συρίας.

Σημαντικό παράγοντα υποστήριξης προς τις θρησκευτικές κοινότητες της Μέσης Ανατολής αποτελεί ο διαθρησκευτικός διάλογος και η συνεργασία. Στη Μέση Ανατολή ευρίσκονται τα μεγαλύτερα ιερά σεβάσματα των τριών Αβρααμικών θρησκειών, γι' αυτό ιδιαίτερη επικαιρότητα για τις τρεις κοινότητες αποκτά το ζήτημα διαφυλάξεως των θρησκευτικών μνημείων. Η πείρα της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Ρωσίας επιμαρτυρεί ότι ο διάλογος μεταξύ των θρησκειών αποτελεί αποτελεσματικό εργαλείο για τη διατήρηση της ειρήνης και την καταπολέμηση του εξτρεμισμού.

Στη Ρωσία έχει συγκροτηθεί μια διαθρησκευτική ομάδα συλλογής βοήθειας για το λαό της Συρίας. Δύο αεροσκάφη μετέφεραν φορτία ανθρωπιστικής βοήθειας στον πληθυσμό της χώρας αυτής. Στη διανομή της βοήθειας συντελεί το Ρωσικό Κέντρο συμφιλίωσης των αντιμαχόμενων πλευρών στη Συρία. Η βοήθεια διανέμεται μεταξύ των πληγέντων, ανεξαρτήτως θρησκευτικής ή εθνικής ταυτότητας.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας είναι πρόθυμη να συνεργασθεί με όλες τις δυνάμεις, οι οποίες δεν είναι αδιάφορες, προς την υποστήριξη των χριστιανών της Μέσης Ανατολής. Είμαι πεπεισμένος ότι από κοινού θα μπορέσουμε να πετύχουμε την αποκατάσταση της δικαιοσύνης και να συμβάλλουμε στην προστασία των καταπιεζομένων και δεινοπαθούντων.

Περαίνων την παρέμβασή μου θα ήθελα να εκφράσω την ελπίδα ότι το Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος θα συνεχίσει την καλή παράδοση διεξαγωγής παρομοίων συναντήσεων. Είναι ανεκτίμητη η σπουδαιότητα αυτών των εκδηλώσεων για τη σταθερή μαρτυρία της ανάγκης εγκαθιδρύσεως της ειρήνης στην αρχαία γη της Μέσης Ανατολής.

Σε όλους τους μετέχοντες του σημερινού υψηλού φόρουμ εύχομαι καρποφόρες συζητήσεις και αγαθά αποτελέσματα.